

George MacDonald

Prințesa și Curdie

Traducere de Teofil Stanciu

 CASACĂRȚII

Oradea, 2017

Toate drepturile asupra ediției în limba română aparțin Editurii Casa Cărții. Orice reproducere sau selecție de texte din această carte este permisă doar cu aprobarea în scris a Editurii Casa Cărții, Oradea.

Prințesa și Curdie

de George MacDonald

Copyright © 2017 Editura Casa Cărții

OP 2, CP 30,

410670 Oradea

Tel. / Fax: 0259-469057; 0359-800761; 0728-874975

E-mail: info@ecasacartii.ro

www.ecasacartii.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

MACDONALD, GEORGE

Prințesa și Curdie/ George MacDonald; trad.: Teofil Stanciu. - Oradea : Casa Cărții, 2017

ISBN 978-606-732-068-8

I. Stanciu, Teofil (trad.)

821.111

Traducerea: Teofil Stanciu

Editarea: Claudia Stanciu

Tehnoredactarea: Vasile Gabrian

Corectura: Timeia Pop

Ilustrațiile: Alina Suiugan

Coperta: Marius Bonce

Tiparul executat la Metropolis srl, str. Nicolae Jiga 31, Oradea

Tel./Fax: 0259-472 640

Cuprins

1. Muntele	7
2. Porumbelul alb	13
3. Stăpâna lunii de argint	20
4. Mama și tatăl lui Curdie	33
5. Minerii	38
6. Smaraldul	43
7. Ce se află într-un nume?	47
8. Misiunea lui Curdie	55
9. Mâini	71
10. Bărăganul	75
11. Lina	79
12. Alte creaturi	84
13. Nevasta brutarului	88
14. Câinii din Gwyntystorm	95
15. Derba și Barbara	101
16. Târâncopul	106
17. Crama	113
18. Bucătăria regelui	118
19. Odaia regelui	122
20. Zădărnicierea uneltirii	130
21. Franzela	136
22. Șambelanul	141
23. Doctorul Kelman	147
24. Profeția	153
25. Răzbunătorii	160
26. Răzbunarea	165
27. Răzbunarea continuă	172
28. Preotul	178

29. Barbara	185
30. Peter	189
31. Jertfa	192
32. Oastea regelui	197
33. Bătălia	203
34. Judecata	208
35. Sfârșit	212

Capitolul 1

Muntele

Eurdie era fiul lui Peter minerul. Locuia împreună cu tatăl și cu mama sa într-o căsuță construită pe un munte și lucra alături de tatăl lui în galeriile din inima muntelui.

Un munte e un loc ciudat și înfricoșător. Pe vremuri, când nu prea știau mare lucru despre ciudățenia și grozăvia muntelui, oamenii se temeau și mai tare de munți decât ne temem noi acum. Cum, necum, încă nu văzuseră că, pe cât sunt de grozavi, pe atâta sunt și de frumoși munții, așa că îi urau – iar oamenii musai să se și teamă de lucrurile pe care le urăsc. Acum, după ce am învățat să-i privim cu admirație, poate că nu îi mai privim cu destulă uimire. Pentru mine sunt înspăimântător de frumoși.

Am să încerc să vă spun de ce. Munții sunt bucați din inima pământului care au scăpat din temnițele adâncului și au țâșnit la suprafață. Căci prin inima pământului curge nu sânge, ca prin inima oamenilor și a animalelor, ci metale și pietre topite într-un miez fierbinte și scânteietor. Și așa cum inima ne ține pe fiecare în viață, tot astfel acel miez fierbinte ține pământul în viață: căci marea putere îngropată acolo e lumină din lumina soarelui, nici mai mult, nici mai puțin.

Ia gândiți-vă: dintr-acea căldare, unde bulbucii ar fi cât Munții Alpi de mari, câțiva bulbuci se desprind și ies ca să se preschimbe în munți de piatră rece care împung cerul. Numai închipuiți-vă ce transformare se petrece și n-o să vă mai mirați că statura munților are ceva înfricoșător: din întuneric – căci acolo unde lumina nu are ce să lumineze e ca și cum ar fi întuneric – din foc, din nesfârșitul clocot și zbucium al fierberii neconținute, s-au înălțat dintr-odată țâșnind spre cer, în bătaia vânturilor, în îmbrățișarea frigului, în lumina stelelor și sub plapuma de zăpadă care zace ca un guler de blană peste ghețarii albaștri-verzui; și sub razele mărețe ale soarelui, bunicul lor, care stăpânește bolta; și către mătușa lor înfrigorată, luna, care rătăcește noaptea pe deasupra caselor; și rămân de-a pururi neclintiți, doar vântul mai răstoarnă câte-o piatră și cântă precum o orgă prin peșterile munților pentru tinerii arhangheli care tocmai învață cum să dea glas laudelor zăgăzuite în inimă, și doar pâraiele își mai clipocesc cântecele când coboară din sânul ghețarilor nou-născuți.

Gândiți-vă apoi și cum s-au preschimbato: acum nu mai sunt topiți și curgători, nici clocotitori și scânteietori, ci tari, netezi și reci.

Gândiți-vă la toate făpturile care s-au aciuat și care s-au adăpostit în ei, la păsările care și-au făcut cuiburi pe crestele lor și la copacii care cresc pe coastele lor, ca niște veșminte care să-i învelească, și la iarba minunată din văi, cu florile delicate ce se întind până la marginea platoșelor de gheață, la râurile care se reped în văi într-un șuvoi de culori alb-verzui. Și pe lângă toate acestea, mai gândiți-vă și la prăpăstiile înspăimântătoare în care călătorul poate cădea fără speranță și la abisurile azurii care se cască în ghețari, dar și la lacurile adânci

și întunecate, pe care plutesc, ici-colo, mici aisberguri ca la poli.

Și toate acestea sunt la suprafața muntelui! Dar cine ar putea să ne spună ce zace în pânțelele muntelui? Peșteri înfiorător de pustii, cu pereți groși de câteva mile, pline cu aur, argint, bronz, fier, plumb sau argint viu, doldora, poate, de pietre prețioase; pesemne că adăpostesc râuri cu pești fără ochi, care aleargă fără odihnă, reci și bolborositoare, străjuite de maluri garnisite cu cărbune și topaze aurii, sau poate spală prundișuri din care lucesc rubine, smaralde, diamante și safire – cine poate ști? Iar cine nu știe își poate închipui – toate așteptând de milioane de veacuri – de când a coborât pământul din soare, ca un boț mare de foc și a început să se răcească.

Mai sunt apoi și peșteri potopite de ape, reci ca gheața sau, din contră, fierbinți așa cum nu s-a văzut pe lume. Din unele, apa nu poate ieși vreodată, iar din altele, curge prin canale ca sângele prin vene: niște vinișoare o aduc din ghețarii de deasupra în marile peșteri din inima muntelui, iar arterele o vor conduce iarăși afară, țâșnind prin fel și fel de crăpături și spărturi, până ce un nou izvor iese la lumină, din care apa năvălește în jos pe coasta muntelui în șuvoaie, iar în văi se preface în râuri și tot coboară și coboară, jucăușă, prin uriașii plămâni ai lumii, până în mare, de unde se ridică iarăși în furtuni și uragane, se adună grămadă în nori, se rotește în tornade, este aruncată în perdele de ceață peste stânci, bătută de milioane de cozi și respirată de milioane de piepturi, iar în cele din urmă, se evaporă sub razele soarelui, ridicată în văzduh și purtată de către vânturile ascultătoare înapoi pe piscurile munților, ca să se preschimbe iar în ninsoare, gheață și în sfârșit s-o ia de la capăt.

Ei bine, atunci când inima pământului s-a repezit așadar afară, către copiii lui, aducând și toate darurile pe care le avea în stăpânire, i-a făcut numaidecât curioși pe aceștia să caute ce se află acolo. Cu un târnăcop, un hârleț și o rangă, cu dalta și dinamita, și-au deschis calea către inima muntelui: ca să găsească cine știe ce jucării vor fi lăsat în odaia copilăriei lor de odinioară. Așa se face că munții care și-au ridicat frunțile în văzduh și găzduiesc, ici-colo, așezările oamenilor, au fost săpați și sfredeliți de către locuitorii ale căror case ei le țin la lumina zilei.

Cu asta se ocupau Curdie și tatăl său: meseria lor era să aducă la lumină lucruri ascunse; căutau argint în stâncă și, după ce îl găseau, îl scoteau afară. Despre alte lucruri de preț din măruntaiele muntelui știau prea puține sau chiar nimic. Erau trimiși să caute doar mine-reu de argint pe care-l găseau pe întuneric, pândiți la tot pasul de primejdii. Dar, ah, ce plăcut era aerul de munte când ieșeau la apus ca să meargă acasă la cea care era mama unuia și soția celuiilalt! Își înfoiau piepturile cu nesaț!

Minele erau ale regelui țării, iar minerii erau slujitoriilor lui, lucrând sub mâna supraveghetorilor și oștenilor regali. Era un rege în toată puterea cuvântului – adică, unul care cârmuia pentru binele poporului său, nu doar pentru sine, iar argintul nu-l voia ca să se îmbogățească el însuși, ci să-l folosească pentru a conduce țara și să-i plătească pe cei care o păzeau de niște vecini puși pe arțag și pe judecătorii pe care îi rânduise să împartă dreptatea printre supuși, ca aceștia, la rândul lor, să învețe să se descurce fără să mai fie nevoie de vreo judecată. Nimic din ceea ce putea fi scos din inima pământului nu și-ar fi putut găsi o întrebuintare mai potrivită decât argintul pe care îl scoteau minerii pentru regele

lor. Erau și unii care, când argintul ajungea în mâinile lor, îi stricau rostul închizându-l într-un sipet, unde începea să se strice și era numit mamona, iscând tot felul de certuri; dar când pleca din mâinile regelui, nu aducea în schimb decât bune tovarășii, iar aerul pe care-l respira poporul rămânea curat.

Cu vreun an înainte să înceapă povestea noastră, tocmai se isprăviseră câteva lucruri demne de toată stima. Am să povestesc numai atâta cât să dezvălui vârfurile rădăcinilor de la „copacul” meu.

Pe coasta muntelui, pe una dintre nenumăratele sale terase, se înălța un vechi conac, pe jumătate gospodărie țărănească, pe jumătate castel, care aparținea regelui; iar acolo, prințesa Irene, singurul lui copil, locuise până aproape să împlinească nouă ani și fără-ndoială că ar mai fi rămas încă mult și bine, dacă nu s-ar fi întâmplat lucrurile pe care le-am povestit în altă carte.

Pe vremea aceea, galeriile munților erau locuite de niște creaturi numite goblini, care, din diverse pricini și pe cine mai știe ce căi, deveniseră răi cu toată lumea, iar pentru prințesă erau chiar primejdioși. Totuși, grație mai cu seamă devotamentului și strădaniilor lui Curdie, planul lor a fost zădărnicit cu succes și s-a întors spre nenorocirea multora dintre ei, așa că acum mai rămăseseră doar câțiva în viață, iar minerii erau de părere că plecaseră cu toții până la ultimul din pântecelul muntelui.

Regele fusese atât de încântat de faptele băiatului – care urma să împlinească treisprezece ani pe atunci – că îl poftise să se alăture și el suitei, în noaptea când o luase pe prințesă de la conac; dar a fost și mai încântat când a văzut că băiatul a ales să rămână cu tatăl și cu mama lui. Cum era un rege drept și bun, a înțeles că dragostea unui băiat care nu-și părăsește părinții ca să devină un om cu vază valora mai mult decât zece mii

de ocazii de a muri în slujba regelui, iar destoinicia lui avea să se vadă la vremea potrivită. Cât despre tatăl și mama sa, ei l-ar fi lăsat să plece fără să crâcnească, căci erau oameni la fel de buni ca regele, din această pricină se și înțelegeau unii cu alții așa de bine; dar Curdie, socotind că prin nimic din ce putea face pentru rege nu-i putea întrece pe oamenii din suita regală, fu de părere că el trebuie să ia hotărârea. Așa că regele își luă rămas-bun cu drag de la toți și porni la drum, ținându-și copila cu el în șa.

Plecarea ei lăasă în urmă un nor de întristare care împresură tot muntele, iar săptămâna care urmă Curdie nu fluieră deloc așa cum îi era năravul. Nu mai avea prilejul nici să scornească versuri, căci le născocea numai ca să-i pună pe goblini pe fugă. Acum aceștia nu mai erau – mare ușurare –, dar nici prințesa nu mai era! I-ar fi plăcut mai degrabă ca lucrurile să fie iarăși ca odinioară, dar știa că n-ar fi fost spre binele prințesei. Totuși, cel harnic repede ajunge să se înveselească iarăși și chiar dacă le era dor de conac, minerii au ajuns curând să se descurce și fără el. Peter și soția lui însă erau apăsăți de gândul că fuseseră o piedică în calea destinului luminos al fiului lor. Cât de bine ar fi fost pentru toți trei, socoteau ei, dacă băiatul s-ar fi alăturat suitei preabunului rege. Cât de chipeș arăta, povesteau ei, când a călărit pe bidiviul regelui prin șuvoiul dezlănțuit de către goblini! Ar fi putut ajunge foarte repede căpitan, după socoteala lor. Oamenilor buni și dreپți nici nu le trece prin gând că drumul către un rang ar putea fi altfel decât cinstit, așa că, pentru binele la care râvnesc, nici noi n-ar trebui să vrem ca prietenii și copiii noștri să facă ceea ce n-am face noi dacă am fi în locul lor. Când vine vorba despre un sacrificiu îndreptățit, trebuie să știm și să-l acceptăm, și să-l facem.

Capitolul 2

Porumbelul alb

Când stăteau iarna în jurul focului și își luau cina sau când stăteau vara pe malul pietros al pâ râului ce curgea nu departe de ușa căsuței lor, despicând izlazul, căutând în depărtare norii albi, mama lui Curdie aducea nu arareori vorba despre cineva despre care se spunea și se credea că avusese mare însemnătate în cursul ultimelor întâmplări.

Acel cineva era stră-străbunica prințesei, despre care prințesa vorbea adesea, dar pe care nici Curdie, nici mama lui n-o mai văzură. Curdie nu uitase, cu toate că acum părea mai degrabă un vis decât un fapt despre care să poată depune mărturie, cum prințesa îl condusesese pe o sumedenie de scări către ceea ce ea zicea că este o odaie minunată, în vârful turnului, unde fata se ocupase de – oare cum ar fi potrivit să-i spună? – tot ceremonialul pentru a-l prezenta pe băiat bunicii ei, vorbindu-i acesteia despre Curdie, cu toate că el nu văzuse în acest timp nimic altceva decât un pod gol, un maldăr de paie colbuite, o rază de soare și un măr alburii. Pe femeie, tânără sau bătrână, nu o văzu – putea să jure în fața regelui însuși –, ci doar pe prințesă, care fără-ndoială că era mâhnită de faptul că, dacă tot n-o putea vedea pe bătrână, nici măcar pe ea n-o credea că o vede.

Cât despre mama lui, ea văzuse o dată, cu mult înainte să se nască Curdie, o lumină misterioasă ce semăna, din cele spuse, cu cea despre care Irene zicea că vine de la lampa bunicii ei; Curdie însuși văzuse și el această lumină, strălucind din vârful conacului, tocmai pe când regele și prințesa porneau la drum. De atunci însă, nici nu mai auzi, nici nu mai văzu nimic ce să aibă legătură cu bătrâna. De mirare era însă și că nimeni n-o văzuse plecând. Dacă într-adevăr era așa bătrâna, atunci nu avea cum să plece singură, pe jos, când dormea toată suflarea din casă. Totuși, oricât de departe ar fi mers, dacă era cu adevărat atât de puternică, atunci va veghea mereu asupra prințesei și-i va purta de grijă.

Dar cu cât creștea, cu atât Curdie se îndoia tot mai tare că ceea ce îi spusese Irene era mai mult decât un vis pe care ea îl va fi crezut aieva: auzise între timp că nu întotdeauna copiii pot face deosebirea între ceea ce visează și lucrurile care se întâmplă de-adevăratelea. Dar, pe de altă parte, avea mărturia mamei lui: cu asta ce putea să facă? Era cu neputință ca el, un băiat cuviincios, să și-o închipuie pe mama lui, de la care învățase tot ce știa, încurcând un vis cu ceea ce vedea aieva.

Așa că mai bine nu se mai gândea la toate astea, iar cu cât se gândea mai rar, cu atât credea mai puțin atunci când totuși își mai aducea aminte, astfel că numai arareori îi venea să vorbească despre aceste lucruri cu mama sau cu tatăl lui; și, cu toate că tatăl lui era din acel soi de oameni care cugetă mult și sunt zgârciți la vorbă, Curdie era pe deplin încredințat că el ar fi fost gata să se îndoiască de ce văzuse cu ochii lui, dar niciodată de cuvântul soției.

În rest, nu era nimeni cu care ar mai fi putut să vorbească. Minerii erau o tovărășie tare pestriță – unii mai buni, alții mai puțin buni sau chiar răi –, dar niciunul

atât de bun sau de rău pe cât ar fi putut fi; Curdie îi plăcea aproape pe toți și era îndrăgit, la rândul lui, de toți; dar ei nu prea știau mare lucru despre lumea de sub soare, nici de lucrurile care se întâmplau sau nu acolo. Ei știau să deosebească minereul de argint de cel de cupru; înțelegeau mersul lucrurilor subpământene și puteau părea foarte pricepuți cu lămpile lor pe tichii și cu mâinile căutând un minereu sau altul, ori semnele care să-i îndrume prin văgăunile de sub pământ. Dar cât despre stră-străbunici, ar fi răs toată viața lor de Curdie dacă ar fi aflat că el nu respinge cu hotărâre ca fiind neghioabă și o bazaconie fără noimă credința nestrămutată a mamei și tatălui său. Ar fi răs o săptămână încheiată până și numai la auzul unui cuvânt precum „stră-străbunică”! Nu cred că erau în stare să creadă că ar putea exista cu adevărat o stră-străbunică; căci nu văzuseră vreuna în carne și oase. Și nu erau deloc cei mai potriviți să dea o mână de ajutor, iar în această vreme, Curdie creștea mult mai vârtos în statură decât în înțelepciune – urmarea firească fiind aceea că se făcuse cam prostuț – lucru care se putea vedea mai cu seamă din faptul că credea tot mai puțin în lucrurile care nu se văd. Cu toate acestea, cred că n-a fost niciodată pe atât de tontălău încât să creadă că acest lucru era un semn de istețime a minții sau de gândire aleasă. Se poate spune însă că devenea pe zi ce trece tot mai miner și tot mai puțin un om al lumii de sub soare, cea mângâiată de vânt. Când intra sau ieșea din mină, băga tot mai rar de seamă găzele și fluturii de zi sau de noapte, libelulele, florile, pâraiele și norii. Se preschimba tot mai mult într-un bărbat de rând.

Este o deosebire între felul în care cresc unii și felul în care cresc alții: unii nu fac decât să moară, iar alții renasc zi după zi. Cei din urmă ajung după o vreme să

poată înțelege îndată atunci când li se înfățișează un lucru adevărat; cei dintâi se tem așa de tare să nu fie înșelați, încât ajung să se amăgească singuri, iar la urmă nu mai cred în nimic decât în cina de fiecare seară: nu mai cred decât în ceea ce pot strânge între dinți.

Curdie nu era, așadar, pe calea cea bună. E drept însă că mama și tatăl lui n-aveau pricină să se plângă de băiat, totuși – totuși! – niciunul nu izbucnea în cântece de veselie când se gândea la Curdie. Ceva e în neregulă atunci când o mamă oftează după vremea când copilul ei era o pacoste sau când tatăl lui se întristează gândindu-se la zilele bune când își ducea fiul pe umeri. Orice copil trebuie să închidă în inima lui și să apere, așa cum își apără viața, copilul de odinioară și să nu-l lase niciodată să plece. Ca să ajungă un om de omenie, trebuie să rămână scumpul mamei, și nu doar atât, fala tatălui, și nu doar atât. Copilul nu se naște ca să moară, ci să fie mereu un nou-născut.

Curdie își făcuse un arc cu săgeți și învăța să tragă cu el. Într-o seară pe la începutul verii, pe când se întorcea

